

Katarina Duca

Från: VINNOVA
Skickat: den 27 juni 2014 09:35
Till: 'n.registrator@regeringskansliet.se'
Ämne: N2011/3000/FIN, Slutrapport av regeringsuppdrag att genomföra en satsning med syfte att utveckla testbäddar inom hälso- och sjukvård och äldreomsorg
Bifogade filer: N20113000FIN Testbäddar inom vård och äldreomsorg - slutrapport regeringsuppdrag.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Katarina
OriginatorMachineName: VINNOVA-L303

Hej,

Insänder härmed VINNOVAs redovisning av uppdrag angående dnr N2011/3000/FIN.
Pappersoriginal insändes med post.

Registraturen

VINNOVA
101 58 Stockholm
Besök: Mäster Samuelsgatan 56, 4 tr
Växel: 08-473 3000
VINNOVA@VINNOVA.se • www.VINNOVA.se

Karin Eriksson
Karin.Eriksson@VINNOVA.se

2014-06-27
Dnr: 2011-01609
Ert dnr: N2011/3000/FIN

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Slutrapport av regeringsuppdrag att genomföra en satsning med syfte att utveckla testbäddar inom hälso- och sjukvård och äldreomsorg

Sammanfattning

Inom ramen för regeringsuppdraget har VINNOVA genomfört tre utlysningar för att utveckla testbäddar inom vård och äldreomsorg. Utlysningarna riktade sig till både offentliga och privata vård- och omsorgsgivare. I de två första utlysningarna fanns det även möjlighet att söka medel för förstudier. Syftet var att ge sökande möjlighet att undersöka om det fanns förutsättningar att utveckla en testbädd inom den egna verksamheten. Själva testbäddsprogrammet, där uppbyggnad av testbäddar sker, är uppdelat i två steg. Först får projekten finansiering för ett år och sedan utvärderas och bedöms projekten på nytt för möjlighet att få finansiering för ytterligare två år.

Fem av testbäddarna är på sitt andra år och 10 testbäddar är på sitt första år och ska utvärderas i september 2014. Totalt har 24 förstudier samt 15 testbäddar fått medel från VINNOVA. Då testbäddarna fortfarande är under uppbyggnad finns i dagsläget inga slutresultat, men från de möten och diskussioner vi har haft med olika intressenter tyder allt på att satsningen är viktig och att testbäddarna har stor potential att både fylla ett behov i sjukvården och äldreomsorgen att stärka innovationsförmågan och samtidigt öka näringslivets konkurrenskraft. Det styrks också av resultaten från den uppföljningsenkät från de första fem testbäddarna som redan efter ett år sammanlagt hade genomfört 35 tester och aktivt samarbetat med 65 företag.

VINNOVA har inom uppdraget tagit fram tre olika rapporter där man har tittat på olika typer av testbäddar inom vård och omsorg både nationellt och internationellt. Ett flertal workshops och möten har anordnats för att sprida kunskap och erfarenheter kring uppbyggandet av testbäddar. Satsningen har också presenterats vid ett antal konferenser både nationellt och internationellt. VINNOVA har också genomförts enskilda satsningar för projekt som ska

utvecklas och utvärderas i testbäddarna samt arbetat med nationell kunskapsspridning.

Totala budgeten för testbäddssatsningen under perioden 2011 – 2015 är ca 67 miljoner kronor. Regeringsuppdraget omfattar 20 miljoner kronor, utöver detta finansierar VINNOVA testbäddarna med 47 miljoner under denna period. Även om regeringsuppdraget är slut kommer VINNOVA fortsätta satsa på uppbyggnad av testbäddar och projekt som stödjer testbäddarnas arbete. Det kan då bli aktuellt med testbäddar inom andra områden, t.ex. social omsorg.

Bakgrund

VINNOVA har fått ett regeringsuppdrag (DnrN2011/3000/FIN) att genomföra en satsning med syfte att utveckla testbäddar inom hälso- och sjukvård och äldreomsorg. Syftet är att stärka innovationsförmågan inom vård och omsorg samt näringslivets konkurrenskraft. Satsningen innebär ett stöd till hälso- och sjukvård och äldreomsorg där ett utökat samarbete med företag möjliggör utveckling, testning och införande av innovativa lösningar i form av teknik och tjänster, organisation eller arbetssätt som effektiviserar och höjer kvaliteten i verksamheten. Satsningen har genomförts efter samråd med Tillväxtverket och Sveriges kommuner och landsting (SKL). Satsningen har utvecklats med erfarenhet av VINNOVAs satsning på innovationsslussar.

Testbäddsprogrammet

VINNOVAs testbäddsprogram har designats med hjälp av erfarenheter från satsningen på Innovationsslussar och vi har valt att använda en investeringsorienterad arbetsprocess. Det innebär att testbäddarna ansöker om finansiering för tre år för uppbyggnad av verksamheten, men får till en början endast beviljat finansiering för det första året. Efter år 1 utvärderas projekten på nytt av externa bedömare för eventuell fortsatt finansiering för år 2 och 3. I utvärderingen ingår redovisning vad de har åstadkommit under det första året och projektplan för de kommande två åren. En webbaserad uppföljningsenkät skickas ut efter år 1 och de beviljade projekten får även fylla i enkäten efter år 2 och 3. Enkäten ingår också i bedömningen efter år 1. Under det första året kan testbäddarna få 50 % av de stödberättigade kostnaderna från VINNOVA men de ska arbeta mot att öka sin egen andel av finansieringen år 2 och 3. Med detta upplägg kvalitetssäkrar vi att projekten vi stödjer har de bästa förutsättningarna för att bli en långsiktig verksamhet.

De nio **resultatmålen** som testbäddarna bör uppnå efter tre år, men kommit en bit efter det första året är:

1. En tydlig och genomarbetad process för att möta behov från företag, akademi, brukare/patienter, vård- och omsorgspersonal.
2. En relevant aktörskonstellation med lämplig kompetens som driver testbädden.
3. Ett arbetssätt för införande av innovationer i ordinarie verksamhet, med uppkoppling till t ex inköp och upphandling samt andra funktioner för implementering.
4. En tydlig förankring av testbädden i organisationen, vilket inkluderar så väl ledning som personal.
5. En välkänd och attraktiv testbädd för relevanta externa aktörer såsom relaterade företag, branschorganisationer, patientföreningar etc.
6. En utvecklad affärsmodell för hur testbäddsverksamheten ska fortsätta efter det att VINNOVAs finansiering har upphört.
7. Kunskap om regleringar kring för testbädden relevanta frågor avseende äganderätt, nyttjande, drift m.m.
8. Samarbeten med andra innovationsfrämjande organisationer som kan bidra till att förkorta tiden det tar från idé till innovation.
9. En aktiv verksamhet med pågående utvecklingsprojekt.

Det finns även **effekt mål** vilka ska visa de långsiktiga effekter som programmet bidrar till 5-10 år efter avslutat program.

- Etablerade testbäddar inom hälso- och sjukvård och äldreomsorg där innovatörer kan utveckla, testa och implementera nya produkter, tjänster, processer eller organisatoriska lösningar.
- Ökad hållbar tillväxt hos företag som utnyttjat testbädden.
- Ökad samhällsnytta genom bättre kvalitet, säkerhet, effektivitet och jämställdhet i vård och omsorg.
- Ökad samverkan mellan organisationer inom vård och omsorg, företag och akademi.

- Att vård- och omsorgspersonal, patienter och brukare/användare är delaktiga i innovationsarbetet.
- Förändrade attityder till innovationsarbete inom hälso- och sjukvård och

Utlysningar

VINNOVA har genomfört tre utlysningar inom uppdraget. Den första utlysningen var via programmet Utmaningsdriven innovation och ägde rum hösten 2011 där existerande och nya testbäddar kunde söka förstudiemedel. Sju förstudier beviljades totalt med 4,8 miljoner kronor inom testbäddsuppdraget. Se bilaga 1.

Den andra utlysningen öppnades våren 2012. 51 ansökningar kom in och 16 förstudier och fem testbäddar beviljades medel efter extern bedömning och intervjuer. Totalt var budgeten 19,6 miljoner kronor för den andra utlysningen vilket inkluderar förstudierna samt år 1 för testbäddarna. Se bilaga 2. Under hösten 2013 utvärderades och bedömdes de fem testbäddarna på nytt då de hade varit i gång i ett år. Efter extern bedömning och intervjuer togs beslutet att samtliga fem testbäddar fick fortsatt finansiering i två år till med sammanlagt 22,7 miljoner kronor. Samtliga beviljade testbäddar är inom hälso- och sjukvården.

Den tredje utlysningen för testbäddsansökningar öppnades våren 2013 och 27 ansökningar kom in. 10 testbäddar varav sju inom äldreomsorgen beviljades medel efter extern bedömning och intervjuer. Se bilaga 3. Sex av testbäddarna hade fått förstudiemedel året innan. Ett projekt inom tandvård fick förstudiemedel vid denna utlysning då de hade en intressant idé inom ett angeläget område, men inte hade hunnit så långt i sitt arbete. Budgeten för den tredje utlysningen var 20,4 miljoner kronor.

Möten och rapporter

Det har funnits en aktiv dialog med olika intressenter, bl.a. Tillväxtverket och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) under hela regeringsuppdraget. Under hösten 2011 anordnades t.ex. två workshopar där ett 60-tal personer från landsting, kommuner, företag, högskolor, institut, myndigheter och intresseorganisationer deltog. Tillväxtverket och SKL har också varit delaktiga i utlysningarna.

VINNOVA har presenterat testbäddsprogrammet vid ett flertal möten och konferenser, både nationellt, som t.ex. VITALIS 2013 och 2014, Medicinska Riksstämman 2012, Kvalitetsmässan 2013, och internationellt vid t.ex. ett möte i Bryssel 2013 med DG Enterprise and Industry och DG Research and Innovation och Nordic Innovations arena möte i maj 2014. Flera av testbäddarna har också presenterat sina projekt vid dessa och andra konferenser vilket har bidragit till spridning av information och kunskapsutbyten kring området.

För de beviljade testbäddarna har VINNOVA anordnat särskilda nätverksmöten där projekten dels har fått lära känna varandra men också arbetat med att tagit fram en effektlogik för testbäddarna och diskuterat hur de ska arbeta mot de resultatmål som finns i utlysningen. Dessa nätverksmöten har varit väldigt uppskattade av deltagarna.

Tre omvärldsrapporter har tagits fram inom regeringsuppdraget:

1. Rapport genomförd av Tillväxtanalys och publicerad i november 2011 *Testbeds in Health Care in the United States, Canada and Japan (2011/304)*
2. Förstudie genomförd av Ramböll Management under hösten 2011 och publicerad i januari 2012. *Testbäddar inom vården. Exempel från Nederländerna, Spanien och Storbritannien.*
3. Rapport genomförd av Ramböll Management och publicerad i januari 2012. *Kartläggning av testbäddar inom hälso-sjukvård och äldreomsorg i Sverige.*

Utvärdering och diskussion

Då alla VINNOVA finansierade testbäddar fortfarande är under uppbyggnad finns i dagsläget inga slutresultat, men de indikationer vi har, bl.a. grundat på Innovationsslussarnas resultat, tror vi att det finns en stor potential att uppfylla regeringsuppdragets syfte, dvs. att stärka innovationsförmågan i vård och omsorg och samtidigt öka näringslivets konkurrenskraft.

Årlig uppföljningsenkät

Testbäddarna får varje år svara på en uppföljningsenkät där det bl.a. efterfrågas hur många idéer som kommit in till testbädden, hur många personer som arbetar i testbädden, beskrivning hur utvecklingen har gått från projektstarten, samarbete med andra organisationer mm. I dagsläget har vi endast resultat från de fem första testbäddarna som svarade på enkäten i september förra året. Samtliga fem testbäddar som besvarade enkäten är inom hälso- och sjukvården.

Resultaten är sammanräknade för alla testbäddarna under år 1:

- 8-17 personer arbetade i respektive testbädd. Totalt var det 66 personer (deltid och heltid) vilka 42 % var kvinnor.
- 56 inkomna dokumenterade idéer som diskuterats med testbädden.
- 35 antal tester som genomförts i testbädden.
- 63 antal avdelningar/kliniker på sjukhusen som varit delaktiga i testverksamheten.
- 65 företag som haft ett aktivt samarbete med testbädden.

På frågan om vilket mervärde som har skapats med hjälp av finansieringen från VINNOVA svarade testbäddarna bl.a. att det vågade ta mera risker, att intresset från omvärlden ökade, att de fick möjligheten att både bygga upp och leverera och att kunskapsutbytet mellan testbäddarna var värdefullt.

Information- och kunskapsspridning

Förutom finansiering är VINNOVAs uppgift är att katalysera och koppla ihop och kommunicera och där ser vi ett stort behov för just testbäddarna. Många av dessa projekt plöjer ny mark lokalt och det uppkommer många frågor under projektets gång. Även om testbäddarna har olika inriktningar är det samma typ av problem som de stöter på och behöver råd och hjälp med. Det kan handla om hur man på bästa sätt förankrar testbädden i organisationen till hur man tar emot idéer. Något som har visat sig särskilt knepigt är hantering av de juridiska frågorna, dvs. vilka försäkringar gäller, är det vård eller forskning som testbädden arbetar med, vem tar ansvaret mm. Till hösten kommer därför VINNOVA genomföra en satsning att lyfta de juridiska och ekonomiska frågeställningarna. Planen är att samla ihop framtaget material och sprida de goda exempel som finns. Vi kommer också anordna en workshop där vi bjuder in alla innovationsslussar och testbäddar, oavsett om de är med i vårt program eller inte, för att lyfta dessa frågor.

NIVO

För att stärka nätverksbyggandet mellan testbäddar och innovationsslussar har VINNOVA under 2013-2014 valt att delfinansiera Nätverket för innovationer inom vård och omsorg (NIVO). Nätverket leds idag av en projektledare från Almi men målet är att under 2014 hitta ett mer långsiktigt och neutralt ägande. NIVO är till för rådgivare och medarbetare i innovations- och testmiljöer som stödjer utvecklingsprocesser av varor och tjänster till förbättringar inom vård och omsorg. Mer information finns på www.nivo.se

Testbäddsprojekt

VINNOVAs stöd till testbäddarna är för själva uppbyggandet och infrastrukturen av testbädden men det finns också ett behov att hjälpa företag, innovatörer och kliniker att komma igång med att använda testbädden. Inom VINNOVAs nya FRÖN-utlysning har offentlig verksamhet möjlighet att söka projektpengar för att prova nyskapande idéer. Ett annat alternativ som är under planering är att med hjälp av innovationscheckar stimulera företagen att använda testbäddarna. Vissa testbäddar har också fått särskilda stimulansmedel för att komma igång med att testa projekt.

Nordisk testbäddssatsning

Nordic Innovation kommer inom sitt Light House projekt öppna en utlysning i juni där de sökande kan få medel för ökat samarbete mellan testbäddar i Norden när det gäller välfärdslösningar. VINNOVA bidrar med 500 000 kr i den utlysningen. Under Nordic Innovations arena möte i maj 2014 presenterades VINNOVAs testbäddsprogram och en workshop om testbäddar ägde också rum.

Fortsatt satsning

Även om regeringsuppdraget är slut kommer VINNOVA fortsätta satsa på testbäddar. Vårdens och omsorgens testbäddsprogram har varit föregångare för andra testbäddssatsningar på VINNOVA som miljöteknik och inom skolväsendet.

Vi ser också att det finns intresse och behov av att bygga upp liknande testbäddar inom social omsorg. Mot bakgrund av det lyckade resultat som satsningen på Innovationsslussar gav har vi förhoppningen att även testbäddssatsningen kommer leverera liknande resultat inom några år och vi kommer därför fortsätta följa upp och utvärdera denna satsning.

I detta ärende har generaldirektören beslutat. Karin Eriksson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även Johanna Adami och Jenni Nordborg deltagit.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Charlotte Brogren".

Charlotte Brogren

Bilaga 1

Beviljade förstudier i utlysning hösten 2011

Sökande	Projekttitel	VINNOVAs finansiering
Sahlgrenska Universitetssjukhuset	Testbäddar HoS	750 000 kr
Innovator Skåne	Testbäddar HoS	750 000 kr
Akademiska sjukhuset	Testbäddar inom vård och omsorg – sektoriell breddning till kommuner och primärvård	750 000 kr
Karolinska Universitetssjukhuset	Testbäddar HoS – Karolinska telemedicin	750 000 kr
Östergötlands läns landsting	Testbäddar HoS	750 000 kr
Mälardalens högskola	T4IL – technologies for independent life	750 000 kr
Stiftelsen Svensk industrideSIGN	Vård och design	300 000 kr
	Totalt	4 800 000 kr

Bilaga 2

Beviljade projekt i utlysning våren 2012

FÖRSTUDIER:

Sökande	Projekttitel	VINNOVAs finansiering
Värmlands läns landsting	Testbädd för patientnära tjänsteinnovationer (Experio Lab)	400 000 kr
Eskilstuna kommun	Testbädd Sörmland i samverkan	400 000 kr
Norrlands läns landsting	Förstudie Testbädd individcentrerad närsjukvård	396 800 kr
Västerås kommun	MISTEL - Mötesplats för Innovation i Samverkan - TESTbädd för Livskvalitet	400 000 kr
Malmö kommun	Testbädd för äldreomsorgen i Malmö stad	399 946 kr
Eskilstuna kommun	Om vi gör det tillsammans del 11	400 000 kr
Västmanlands läns landsting	Testbäddar inom hälso-och sjukvården i Västmanland	400 000 kr
Hallands läns landsting	En del i en träffsäker innovationsprocess	400 000 kr
Österåkers kommun	Äldreliv Nordost	400 000 kr
Sundsvalls kommun	Norrlandicus Care Lab	400 000 kr
Skellefteå kommun	TÄDI Testbädd för Äldreomsorg med Distansöverbyggande ICT	400 000 kr
Regionförbundet Gävleborg	Testbädd Närvård Gävleborg	354 200 kr
Västerbottens läns landsting	Spjutspets Västerbotten	400 000 kr
Regionförbundet Västerbottens län	Nordic Health	400 000 kr
Danderyds sjukhus AB	Etablering av testbäddar inom SLL Innovation	400 000 kr
SOS Alarm Sverige AB	Testbädd för larmprocessen	400 000 kr
	Totalt	6 350 946 kr

TESTBÄDDAR:

Sökande	Projekttitel	VINNOVAs finansiering år 1, 2 och 3
Östergötlands läns landsting	LIÖ testbädd	5 500 000 kr
Karolinska Universitetssjukhuset	Karolinska testbädd	8 000 000 kr
Karolinska Universitetssjukhuset	Nationell testbädd för innovativ strålbehandling	9 000 000 kr
Region Skåne	Testbädd HoS Skåne	6 250 000 kr
Värmlands läns landsting	Testbädd för IT inom hälso- och sjukvård (Nordic MedTest)	7 220 000 kr
	Totalt	35 970 000 kr

Bilaga 3

Beviljade projekt i utlysning våren 2013

Sökande	Projektitel	VINNOVAs finansiering år 1
Värmlands läns landsting	Testbädd för patientnära tjänsteinnovationer (Experio Lab)	2 500 000 kr
Norrköpings kommun	Testmiljö Norrköping	2 000 000 kr
Norrbottnens läns landsting	Personcentrerad närsjukvård	2 000 000 kr
Malmö kommun	Testbädd för äldreomsorgen i Malmö stad	2 500 000 kr
Örebro kommun	Testbädd Örebro (Smarta Äldre)	1 500 000 kr
Västerås kommun	MISTEL – Mötesplats för Innovation i Samverken – TEstbädd för Livskvalitet	1 750 000 kr
Sundsvalls kommun	Norrlandicus Care Lab	1 750 000 kr
FAMNA	Famnas testbädd för en personcentrerad vård och social omsorg	1 200 000 kr
Karolinska Universitetssjukhuset	Informatik testbädd för framtidens hälso- och sjukvård	2 300 000 kr
Akademiska sjukhuset, Uppsala	Innovation Akademiska	2 500 000 kr
Malmö högskola	Futurumkliniken – testbädd för framtidens tandvårdsklinik	400 000 kr (förstudie)
	Totalt	20 400 000 kr